

Care a fost participarea raguzanilor la comerțul Țării Românești? La Vidin sînt prezenți încă de pe la 1230, ca și mai tîrziu, la finele secolului al XIV-lea¹; posibil ca unele mărfuri ale lor să fi trecut încă din veacul al XIII-lea în nordul Dunării, pe vechiul drum de legătură spre Transilvania, pe valea Oltului; o dovadă directă nu avem însă. Tradiția, consemnînd probabil o realitate, a păstrat amintirea raguzanului Nicolo Luccari negociînd, pe la 1360, căsătoria fiului țarului Ștefan Dușan cu fiica domnului român Nicolae Alexandru², după cum un fecior al « răposatului Danciu voievod »³ se afla la Raguză la 28 iulie 1397⁴. Au existat și unele legături de negoț: în cunoscutul privilegiu din 1349, țarul Serbiei interzice raguzanilor să vîndă arme în Bulgaria, « în țara lui Basarabă », în Ungaria și Bosnia⁵. S-au găsit și două monezi raguzane din secolul al XIV-lea: una la Galiciuica (pe drumul de la Calafat—Vidin spre Craiova⁶), a doua, reprezentînd pe « S. BLASIIUS /s RAGUSII », la Turnu-Severin⁷.

Pentru veacul următor, al XV-lea, știrile se înmulțesc. La 4 septembrie 1438, Liubissa Ivanevegh se judecă cu « Bogdan Vlagievich și Rachaz Boghisigh și Maroe și Marinus, frații lui Iurchovigh din Tirgoviște. . . », pentru niște postav roșu: ei recurg la arbitrajul unor cunoscuți⁸. La 5 noiembrie 1438, unul dintre acești frați, « Marinchus Iurgevich de Vlachia », deci din Țara Românească, este amintit într-o tranzacție⁹. La 7 noiembrie din același an, Vlatcho Vochsigh se duce « în Vlachiam », pentru a recupera mărfurile, hainele și calul, evaluate la 50 de hiperperi, ale asociaților săi prădați acolo: suma recuperată urma să se împartă între ei¹⁰. Sînt deci legături de negoț continue, între mărfuri fiind amintite și stofele; unii raguzani aveau chiar domiciliul stabil în orașele muntene, de vreme ce sînt trecuți în documente ca fiind din

slavica» XVII/2 (1956), p. 245 și nota 8; Ivan Bojič, *Dubrovnik i turska u XIV i XIV veku* (în limba sîrbă), Belgrad, 1952; W. Heyd, *Histoire du commerce du levant au moyen-âge*, vol. II, Leipzig, 1886, p. 347; N. Iorga, *Une ville romane devenue slave: Raguse* în « Académie Roumaine. Bulletin de la section historique », XVIII, București, 1931; C. Jireček, *Die Handelstrassen u. Bergwerke von Serbien und Bosnien während des Mittelalters. Historisch-geographischen Studien*, Praga, 1879; C. Jireček — *Die Bedeutung von Ragusa in der Handelsgeschichte des Mittelalters*, Viena, 1899; Bariša Krekič: *Dubrovnik i Levant (1280—1460)*, Belgrad, 1956; P. P. Panaitescu (Al. Grecu), *Relațiile Țării Românești și ale Moldovei cu Raguză (sec. XV—XVIII)*, în « Studii », an. II, 1949, p. 105—124; I. Sakazov: *Bulgarische Wirtschaftsgeschichte*, Berlin-Leipzig, 1929; I. Sakazov, *Stopanskite vrăzki na Bălgariia s ōujbina prez XIVv*, în « Годишник на Софиската университет юридически факултет », XXX, 1934—1935, p. 1—96.

¹ Hurmuzaki-Densusănu, *Documente*, I/2, p. 781 (Nr. DCXXXVIII) și P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 107.

² Vezi discuția în N. Iorga, *Raguse et les roumains*, p. 36 și P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 110.

³ Probabil Dan I (1383—1386).

⁴ P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 110.

⁵ Fr. Miklosich, *Monumenta serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii*, Viena, 1858, I, p. 146 (cu reconfirmare din 1357, *Ibidem*, p. 161—162); cf. N. Iorga, *Istoria comerțului românesc*, vol. I, p. 129; I. Bărbulescu, *Relations entre les Principautés roumaines, Raguse et les Ragusains dans la période du slavonisme culturel*, Dubrovnik, 1931, p. 3, P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 109.

⁶ Informația de la Octavian Iliescu.

⁷ Al. Bărcăcilă, *Monede, podoabe de metal și fragmente ceramice de la termele Drugetei*, în *Materiale*, V, 1959, p. 776.

⁸ N. Iorga, *Studii și documente*, III, p. LXXX (nr. XII).

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*; cf. N. Iorga, *Raguse et les roumains*, p. 37; același: *Istoria comerțului românesc*, vol. I, p. 129; I. Bărbulescu, *op. cit.*, p. 4.